

ΧΑΜΟΓΕΛΑ ΧΕΙΜΩΝΑ

(1987)

ΠΗΓΑΙΝΕ

Πήγαινε στο ποτάμι δίχως όχθες
κι ανέβα τον λόφο δίχως κορυφή
βρες και το δέντρο που δεν έχει ρίζες
σε μια μποτίλια κλείσε την αστραπή
σπάσε τον ήλιο μετά στα μπράτσα σου —

κι άφησ' εδώ την ανθρώπινη μορφή.

ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ

Ξαφνιάστηκαν οι κουμαριές
μόλις γεννήθηκε το μονοπάτι —
τόσα ξεφωνητά και πλάσματ' άγνωστα
εκεί που μόνο τα πουλιά χτίζαν φωλιές
κάτω απ' τον ουρανό μες στον πευκώνα.
Όμως το αγάπησε όλη η πλαγιά
κι ας ήρθε με τη λάσπη του χειμώνα
ξάφνου μες στη βελονωτή βροχή
με μύρια ντροπαλά αγριολούλουδα.
Κι εκείνο πάλι αγάπησε τα βήματα
των άγνωστων που τού δίναν ζωή
κι όλες τις ρίζες που το αγγίζαν
και ψιθυρίζαν τα σκοτεινά τούς μυστικά
και κλώνους που ψηλά φτιάχναν αμίδες
παίζοντας με τον ήλιο ή τον χιονιά
και μαλακώνοντας τις καταιγίδες.

Κοίταξες κάθε κουμαριά¹ από κοντά
στα νυφικά της άνθη στολισμένη —
τσαμπιά, τσαμπιά με καμπανάκια ολόλευκα —

¹ Στην κουμαριά (Arbutus Unedo) παράγονται πρώτα οι καρποί Οκτώβριο-Νοέμβριο και μετά, στο τέλος της καρποφορίας, οι λευκορόδινοι ανθοί.

κι έτρεμε αμίλητη κοκκινισμένη.
Φρέσκα σου δώριζε τα κούμαρα ώριμα
να τα προσφέρεις στη μια σου αγαπημένη.

ΞΥΠΝΗΜΑ

Θυσιάζεις την αλήθεια το πρωί μόλις ξυπνάς
σ' έναν βωμό απλώνεις άγνοια στην αγνότητα
καθώς λευκαίνει ο ουρανός δίχως μορφή
κι αστέρια καταπίνει ξέθωρα στο παραθύρι —
κρύος μεθόριος χώρος που κανείς δεν κατοικεί.

Τα μάτια ξανακλείνεις, βλέπεις τη μέρα σου
να φουρτουνιάζει σε ασανσέρ και λεωφορεία
να συναθροίζονται της πλάνης οι επιταγές
μες στον πληθωρισμό του χάους κι αγωνίας.

Άφησες τη μεγάλη σου ύπαρξη στη λησμονιά
φθάνοντας με τις προπατορικές σου αποσκευές
λίγο πιο πάνω από μια γλυκερή αποχαύνωση
αργά ξεθάβεται απ' τα όνειρα τα πρωινά
για τ' άλλα στην οδύσσεια την αδυσώπητη.

ΟΛΟΓΥΜΝΕΣ

Ολόγυμνες στη μέση της πλατείας
λιγνές μορφές που πλάσαν οι βοριάδες
κατάπληκτες στέκονται οι λεύκες.
Σταμάτησαν να φλυαρούν

κι απορημένες βλέπουν τους ανθρώπους
σκυφτούς με σηκωμένους τους γιακάδες
της έγνοιας και του πάθους να περνούν
χωρίς ποτέ να τις κοιτούν.

ΑΝΑΠΟΔΑ

Μα εσύ γιατί το βάρος νιώθεις τώρα μολυβένιο
στο ακρογιάλι αυτό της Ιστορίας που περνά;
εδώ που σμίγουν του κόσμου όλα τα στοιχεία —
και ίσκιои ακόμα είναι μελανοί στην παγωνιά...

Νάτος, δεν μπορεί ο κόσμος να πεθάνει ολημερίς
αυγό κλωσά κι αυγό και κάθεσαι σε ήλιο ψυχρό
ελπίζοντας ανέλπιδα πως κάπου με την Άνοιξη
θ' αναφανεί κι η γνώση αιτιών αληθινών —

Και πάντα ξεσπά το γέλιο που αιώνες ξεγελά
σαν ύαινας-θάλασσας που γλείφει με κραυγές
στα βότσαλα κόκαλα — τόσα ναυαγισμένα χθες.

Μα γέρνοντας από τις κρύες ρίζες της καρδιάς,
για δεξ, ο κόσμος σου π' αντανακλάται στα νερά
αγκυροβολημένος είναι όλος ανάποδα.

ΧΑΜΙΝΙ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Κάθε σκηνή πού αρχινά;
Πώς καθαρίζει η ματιά;
Πώς γίνεται τ' αυτί σιωπή;
Πού αρχινά κάθε φωνή;

Πάνω απ' τον τρούλο τον Προφήτη Ηλία
μάτια θαμπώνει πάνω απ' την εκκλησία
του χειμωνιάτικου ήλιου η κορόνα
μα ένα χαμίνι του χειμώνα
σε φως τόσο απλόχερα χυμένο
ψηλά μες στο γαλάζιο σα χαμένο
ένα άσπρο περιστέρι διάφανο
σα σταυρωμένο στη μάχη με τον άνεμο
μια φούχτα σάρκα, αίμα και φτερά
κηρύσσει της λευτεριάς του τη χαρά.

(Μες στον αυλόγυρο παιδιά κλωτσοούν
στη λάσπη μπάλα κι ηλιαχτίδες
και στη λεωφόρο βιαστικά περνούν
βουίζοντας τ' αμάξια σα βολίδες...)

Πουλί θέληση απλή μες στον αιθέρα
λίγο βαρύτερο από φως και αέρα
λίγο ελαφρύτερο από νερό και γη
χάρης κίνηση ανάερη βραχνή κραυγή!

Πουλί, απ' τους γιαλούς του ουρανού
ως τα κλωνάρια του κυπαρισσιού
πουλί, σήμαντρα φτερουγίσματα
σκορπιάς χαράς απλά μηνύματα.

Όποιος το θέλει ακούει και κοιτά,
όποιος το θέλει στέργει κι αγαπά.

ΠΕΦΤΑΣΤΕΡΙ

Κρύα σιωπή, ξάστερη νύχτα του Γενάρη.
Τη λάμψη εκείνη την είδες τυχαία
έτσι όπως σου έδειχνε το κυπαρίσσι
πιο σκοτεινό κι από τη νύχτα σημαδεύοντας
μια ζωή στα τυφλά την καρδιά του Ωρίωνα.
Ξεπάγωσε ξάφνου ο ουρανός στάζοντας
κατά τον νότο ένα αστέρι
γλίστρησε κι έσβησε.

Ποιος ξέρει
αν ήτανε απλά υπόθεση αστρική
ή μήνυμα για σένα
του Γαλαξία ανοιγοκλείσιμο ματιού.
Ποιος ξέρει πάλι τι κόσμος αφανίστηκε
τόσο γοργά και τόσο αθόρυβα
σα μακρινό βεγγαλικό παιδιού:
τέλος για μια ακόμη φωτεινή σκηνή —
αυλαία βελουδένια αιώνες πριν —
στη μαύρη αταραξία τ' ουρανού.

Ίσως γιαυτό τέτοια καταστροφή
να είναι από μακριά τόσο όμορφη.

ΧΑΜΟΓΕΛΟ

Βουτάς την πένα σου στο φως, στο πέλαγο
μα πάλι πώς θα περιγράψεις τόση ομορφιά
αστραφτερή στη λάσπη, στον ουρανό —
του ήλιου χειμωνιάτικο χαμόγελο.

Πάνω απ' το χείλι του γκρεμού
τρέμει όλη η δημιουργία σε μια αγριλιά
σ' ανάερο σφύριγμα πουλιού.

Εσύ τα μάτια κλείνεις
ξύπνιος να παραμείνεις.

ΑΨΗΝΙΑ

Τις νύχτες που ο ύπνος δεν έρχεται, σβήνω τ' αστέρια
ένα ένα. Λιγοςτός καπνός αιωρείται στο πυκνό σκοτάδι
και κάτι καψαλίσματα που θυμίζουν το τέλος θείας
λειτουργίας.

Άνοια και φτερουγίσματα κύκνου βαρετά. Λες θα
ξεψυχήσει πάνω στη λίμνη που τον ονειρεύεται — με τόση
τραγική τρυφερότητα.

Σαλεύουν, ακόμα σαλεύουν χνούδια μοχθηρίας.

Λαίδη Μακμπέθ, Λαίδη Μακμπέθ², κατάφερες να βρεις κείνο
το λάδι, επιτέλους, κείνα τα' αρώματα της Αραβίας που θα
ξεπλύνουν το λεκιασμένο σκοτάδι;

² Λαίδη Μακμπέθ, σύζυγος του Μακμπέθ, τραγικού ήρωα στο ομώνυμο έργο του Shakespeare. Αυτή παροτρύνει τον άντρα της και συνεργεί στη δολοφονία του βασιλιά Ντάνκαν. Στην αρχή λέει πως με λίγο νερό τα χέρια ξεπλένονται από το αίμα. Αργότερα, λίγο προτού αυτοκτονήσει, σε κρίση τρέλας, κραυγάζει πως ούτε όλα τα αρώματα της Αραβίας δεν μπορούν να γλυκάνουν τα χέρια της (*Macbeth* Act V, scene 1).

ΣΠΑΣΜΕΝΗ ΣΑΪΤΙΑ

Σπασμένη σαΐτιά του ήλιου
σφηνώθηκες κι εσύ σε τούτα τα νησιά
χαμένο φως σ' αυτά τα κόκαλα
κατάλοιπα τιτάνα καταποντισμένου.
(Από τότε πολλοί καταποντισμοί
και θεϊκοί και διαβολικοί.) Σπόνδυλοι
θρυμματισμένοι μόνο επιπλέουν
δάχτυλα τσακισμένα, σκόρπια
δείχνοντας τώρα τόσες κατευθύνσεις
που πια δεν ξέρεις τι ν' ακολουθήσεις·
κότσια κομματιασμένα, διάσπαρτα και πλευρά
εκεί που μπήχτηκε ένα δόρυ αστραφτερό
και βγήκε λίγο νερό γλυφό.

Απ' τα κόκαλα βγαλμένη...
Ω πικραμένη όψη της αγωνίας
με βιά μετράς ναύαγια αλαζονείας.

ANEMΩNES

Πώς βγαίνουν έτσι στα χιονόνερα
τρέχουν στον άνεμο ξεστήθωτες
κι αντέχουν τόσα κρύα
φορώντας μόνο χρώματα ρόδινης χαραυγής
τρελές τρελές παρθένες Φεβρουαρίου;

Με διάφανα μπλουζάκια ολάνοιχτα
μπλουζάκια κόκκινα, ροζ, λευκά
μπλουζάκια μπλε, μαβιά, ουρανια
σε φαλακρές πλαγιές που πρασινίζουν
και προσκαλούνε πρόβατα και γίδια
σε ξέφωτα που οι νάνοι της Χιονάτης
σεργιανίζουν
σε σκουριασμένα ρείκια και σχοινάρια
όπου αποκοιμήθηκαν τα φίδια
εκεί αμέριμνες χοροπηδούν
σε κάθε βλέμμα σου ψιλογελούν.

Πώς βρίσκουν τόση τρυφερότητα
σε καταρράκτες τ' ουρανού, σε χιόνια;
τόση απόλαυση και ξεγνοιασιά
σε παγερού αέρα στροβιλίσματα
και σ' αγκαλιάσματα του γέρικου χειμώνα;

Ποιες θα προλάβουν όμως να γνωρίσουν
τον έρωτα του ανοιξιάτικου ήλιου

κι έτσι να χαριστούν σ' αλλιώτικη χαρά
καθώς θα κλείνει ο κύκλος της ζωής τους
στα λιγοστά χρυσά του χάνδια και φιλιά;

ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ

Έρωτα, τι κρύβεται στις βρύσες
των χρυσών ματιών σου;

Έρωτα με τόση τρυφερότητα
περιστεριού αθώα μέρα
μένει σε πυρκαγιές καλοκαιριού
ή σε ουρανούς του φθινοπώρου
που θρυμματίζουν οι βροχές
μένει σε στάχτες χίμαιρες και του χειμώνα.

Έρωτα στα μαλλιά σου κρύβονται θύελλες
στα χείλια σου παραναλώματα ηδονής
κι ωδίνες βαθιά στα μάτια σου νέας ζωής.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ

I

Μετά την καταιγίδα
μια ξάστερη διάθεση χαμογελά κι ανθίζει
απ' τα χαλάσματα του χθεσινού σου κόσμου
στα ερείπια — κολόνες πεσμένες πλάκες
σπασμένες—
παντού αγριολούλουδα τόσο παλιά και νιόβγαλτα
δίχως αρχή και δίχως τελειωμό
χορτάρια δίχως όνομα, μόνο το χρώμα τους
ένα φρεσκοπλυμένο πράσινο
είν' η χλιδή κι ελπίδα του χειμώνα
σφυγμός της Γης στο ουράνιό της σεργιάνι.

Θεά κι αυτή, θεά που γνώρισε πόνο ανθρώπου
τη διχασμένη ύπαρξη σε φως και σε σκοτάδι
τόρα ξανάρχεται
στο ανάλαφρο δρασκέλισμα λιακάδας.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ

II

Μετά την καταιγίδα
πιτσιλιστά κι αργά κατασταλάζουν τα νερά
σαν καρδιοχτύπι βροντερό που γαληνεύει.
Μια τρίλια τραγουδά τρεμουλιαστή
κρυμμένη πέρα στο πευκόδασο την τσίχλα
κι από το πόδι σου μια σαύρα φεύγει βιαστικά.

Μετά απ' της νεροποντής το ανήλεο ποδοβολητό
η ζωή που νόμιζες συντρίφτηκε
στα φύλλα, στις πέτρες, στα χορτάρια
η ανάσα της στον κόσμο που περνά αγνοημένη
γιατί συνηθισμένη μέσα στην καθημερινή βραχνάδα
τώρα σα θρόισμα στα γύρω πεύκα, στα θυμάρια
ακούγεται βεβαίωση ψιθυριστή
να συνεχίζει πάλι στη σιωπή που λιάζεται
στα φύλλα, στις πέτρες, στα χορτάρια.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΙΓΙΑ

III

Η ξιάστερη διάθεση πώς πάει να πεταλουδίσει
με τις ανταύγειες στις βρεγμένες πέτρες
κολόνες ρημαγμένες, θεμέλια σαλεμένα —
ερείπια που μένουν ολόδικά σου και τόσο ξένα
τόσο εύκολα μπορούν να ξαναστηλωθούν
τώρα ή αργότερα πάλι στο παρελθόν
στα θρύμματα όπου ριζώνει η θύμηση και τ' αναπλάθει
καθώς τα βήματά σου αντηχούν στον νου
και με τα ίδια μάτια βλέπεις τον κόσμο ίδιο
σε άλλο φως, όμως, ξαναθωρείς
πριν το διαβρωτικό τ' ανέμου, του ήλιου, της βροχής
πριν την πανάρχαια τριβή στου χρόνου μες τα δάχτυλα
τότε που όλα είναι όμορφα σαν άυλα
κι η αρμονία μες απ' τα μάρμαρα ακτινοβολεί
και σου χαρίζει τον αέρα ζωντανό
κι ανοίγει όλη σου η καρδιά στον ουρανό.

Μα μήπως ξάφνου σ' ενοχλεί
η γρίνια της Ξανθίπης³ στο κελί

³ Στον *Φαίδωνα* 60^A η Ξανθίππη είναι κι αυτή μαζί με τους μαθητές και τον Σωκράτη στο κελί του. Γνωρίζοντας πως σε λίγο θα δώσουν το δηλητήριο στον άντρα της, βάζει τα κλάματα κι εκείνος λέει στους μαθητές να την πάνε έξω. Η Ξανθίππη έμεινε γνωστή κυρίως για την γκρίνια της.

και κείνο το συχνό, κρυφό
περπάτημα του Εφιάλτη στο βουνό;

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ

IV

Μετά την καταιγίδα
χαμογελάς με ξάστερη διάθεση
πάνω από τα χαλάσματα μιας χθεσινής πραγματικότητας.
Ψηλαφητά περιδιαβαίνει η ματιά σου
το βούλιαγμα μες στη φθορά και το επούλωμα
εδώ ή κάπου αλλού — δεν έχει σημασία, λες —
μα να! σκέψης δειλής ο πρώτος ίσκιος
μίσχος λεπτός αμφιβολίας
ζυγιάζεται σε ραγισμένο τοίχωμα του νου
γεννώντας δεύτερο και τρίτο κι άλλους —
μαλλιά λυμένα στο μάγουλο τ' ανέμου —
και να! σα νύχτα ελκυστική, σχεδόν ακαταμάχητη,
νάτην η μοιχαλίδα η μελαγχολία.

Μπορείς να την κοιτάς δίχως αποστροφή;
και να την δέχεσαι δίχως καμιά επιθυμία;

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ

V

Σε καμιά όμως καταίγιδα τ' αγάλματα
εσύ δεν τ' άκουσες καθόλου να βογγούν
ποτέ δεν τα είδες να μελαγχολούν
μήτε να στάζουν αίμα σε ηλιοβασιλέματα
καθώς του ήλιου οι φλόγες απ' τον ουρανό
χύνονταν ολοπόρφυρες μες στον Σαρωνικό.

Μα όταν οι σκέψεις όλες γονατίσανε,
ο Ηνίοχος αμίλητος πάντα αινιγματικός
τ' άλογα της ψυχής σου οδήγησε
στον ουρανό ψηλότερα κι από τον Ίκαρο
κι απ' του Φαέθωνα την αλαζονική τροχιά
στην τελευταία αψίδα που είν' άφωνη χαρά.

Έτσι κι αν πλάγιασες στις παρακμής την αγκαλιά
είδες εκείνο το μειδίαμα το μυστικό
της κόρης και του κούρου πού δεν γνωρίζει γερατειά
κι ένιωσες το χαμόγελο νεκρών πολεμιστών
που έβλεπαν πέρα απ' του χάρου τη μορφή
την άλλη, πιο μεγάλη τους ζωή, την πρωτινή.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ

VI

Μετά την καταιγίδα
μια ξάστερη διάθεση χαμογελά κι ανθίζει
στου ήλιου την απλόχερη ευλογία
βρεγμένα γυαλίζουνε σμαράγδια λαμπυρίσματα —
χόρτα, λουλούδια κι ερειπωμένα μάρμαρα,
η σαύρα σέροντας τη μοναξιά της
και το πευκόδασο που ολόγυρα αφουγκράζεται
του κόσμου εδώ το χρυσοπράσινο λαχάνιασμα,
την τσίγλα στο γλυκό ξεκάρδισμά της
και την αιώνια παρουσία που είναι η σιγή —
ο Εαυτός σου που ατάραχος παρατηρεί.

Από μικρό παιδί, απ' την αρχή
από την πρώτη πρώτη θύμησή σου
είναι τόσο κοντά σου, παντού μαζί σου
όσο μέσα στα μάτια σου σκιά και φως,
όσο ο αέρας που αναπνέεις — αθώρητος.

ΑΡΧΙΚΟΣ ΣΠΟΡΟΣ

Πού αρχινά ο ουρανός σου
ο κραδασμός της πρώτης σου κραυγής
κι ο ορίζοντας του αρχικού οράματός σου —
ώστε τη ρίζα σου τώρα να ξαναβρείς
στο περιβόλι εκείνο της καθαράιμης φωτιάς
όπου λαμπάδα ανάβει ο λογισμός σου —

Πού αρχινά ο ουρανός σου
ο σπόρος της αγνής αρχέγονής σου ομορφιάς;